

Καταβολή διατροφής

Περιεχόμενο που
παρέχεται απόEuropean Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Τι σημαίνουν στην πράξη οι όροι «διατροφή» και «υποχρέωση διατροφής»; Ποια πρόσωπα οφείλουν να καταβάλλουν διατροφή σε άλλα πρόσωπα;

Ως «υποχρέωση διατροφής» νοείται η εκ του νόμου υποχρέωση ενός προσώπου να καλύψει τις βιοτικές ανάγκες άλλου προσώπου χρήζοντος βοήθειας και με το οποίο συνδέεται με συγκεκριμένο οικογενειακό δεσμό. Στον ορισμό της διατροφής δεν συμπεριλαμβάνεται μόνον η σίτιση, αλλά καθετί αναγκαίο για την επιβίωση, συμπεριλαμβανομένων της διατροφής, της ένδυσης, της στέγασης και της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης κ.λπ.

Η υποχρέωση διατροφής βασίζεται σε σχέση συγγενείας εξ αίματος ή εξ αγχιστείας ή σε υποχρέωση υποκατάστασης όταν ο εν λόγω δεσμός έχει διακοπεί. Η υποχρέωση μεταξύ ορισμένων συγγενών εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, μεταξύ συζύγων και μεταξύ προσώπων που συμβιώνουν σε νομικά ρυθμιζόμενο πλαίσιο. Θεμελιώνεται μεταξύ άλλων σε καθήκον «αλληλεγγύης», το οποίο μπορεί να έχει ισχυρότερο χαρακτήρα σε ορισμένες περιπτώσεις.

- Υποχρέωση των γονέων έναντι των τέκνων τους
- Υπάρχουν δύο είδη υποχρέωσης στη συγκεκριμένη περίπτωση:
 - Ευρύτερη υποχρέωση διατροφής βάσει της οποίας ο πατέρας και η μητέρα υποχρεούνται να αναλάβουν την ευθύνη, ανάλογα με τα οικονομικά μέσα τους, για τη στέγαση, τη φροντίδα, την υγεία, την επίβλεψη, την εκπαίδευση και την κατάρτιση, καθώς και την ανάπτυξη των τέκνων τους. Εάν η εκπαίδευση και η κατάρτιση συνεχίζονται, η υποχρέωση εξακολουθεί να υφίσταται ακόμη και μετά την ενηλικίωση του τέκνου. Υφίσταται ανεξάρτητα από τους πόρους των γονέων και από τις ανάγκες του τέκνου. Είναι ευρύτερη υπό την έννοια ότι, επιπλέον της συντήρησης του τέκνου, περιλαμβάνει και την εκπαίδευση και κατάρτισή του κ.λπ. (άρθρο 203 του Αστικού Κώδικα).
 - Υποχρέωση διατροφής η οποία βασίζεται στην ιδιότητα του γονέα και συνδέεται με τις ανάγκες του τέκνου, ανεξάρτητα από την ηλικία του και από τους πόρους του γονέα (άρθρα 205, 207, 208 και 353-14 του Αστικού Κώδικα).
- Υποχρέωση των τέκνων έναντι των γονέων τους
- Τα τέκνα έχουν αμοιβαία υποχρέωση διατροφής των γονέων τους (άρθρα 205, 207 και 353-14 του Αστικού Κώδικα). Ως εκ τούτου, τα τέκνα έχουν υποχρέωση διατροφής του πατέρα και της μητέρας τους όταν οι τελευταίοι χρήζουν βοήθειας.
- Υποχρέωση συζύγων
- Η υποχρέωση διατροφής μεταξύ συζύγων βασίζεται στο καθήκον παροχής βοήθειας και συνδρομής και στο καθήκον συμμετοχής στα έξοδα που συνεπάγεται ο γάμος, όπως προβλέπεται από τον Αστικό Κώδικα (άρθρα 213 και 221 του Αστικού Κώδικα). Τα καθήκοντα αυτά, τα οποία συνδέονται με το καθήκον συγκατοίκησης που επίσης επιβάλλεται στους συζύγους, είναι αμοιβαία. Εάν δεν εκπληρώνονται, ο ενδιαφερόμενος μπορεί προσφύγει στο δικαστήριο επιδιώκοντας την εκτέλεσή τους με ισοδύναμο τρόπο,

με τη μορφή αγωγής διατροφής ή εκχώρησης ποσών (άρθρα 213, 221 και 223 του Αστικού Κώδικα) – βλ. ερώτηση 10.

- Υποχρεώσεις πρώην συζύγων
- Γίνεται διάκριση ανάλογα με το είδος του διαζυγίου: διαζύγιο λόγω ανεπανόρθωτου κλονισμού του γάμου ή συναινετικό διαζύγιο:
 - Διαζύγιο λόγω ανεπανόρθωτου κλονισμού του γάμου: εάν οι σύζυγοι δεν συμφώνησαν σχετικά με τη χορήγηση διατροφής (άρθρο 301 παράγραφος 1 του Αστικού Κώδικα), το δικαστήριο μπορεί, στην απόφαση διαζυγίου ή σε επακόλουθη απόφαση, κατόπιν αιτήματος του συζύγου που χρήζει βοήθειας, να διατάξει την καταβολή διατροφής από τον άλλο σύζυγο [άρθρο 301 παράγραφος 2 σημείο 1) του Αστικού Κώδικα].
 - Το δικαστήριο μπορεί να μην κάνει δεκτή αξίωση διατροφής μετά το διαζύγιο εάν ο εναγόμενος αποδείξει ότι ο ενάγων υπέπεσε σε σοβαρό παράπτωμα που κατέστησε αδύνατη την εξακολούθηση του κοινού βίου [άρθρο 301 παράγραφος 2 σημείο 2) του Αστικού Κώδικα].
 - Το ποσό της διατροφής δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει το ένα τρίτο του εισοδήματος του υπόχρεου συζύγου [άρθρο 301 παράγραφος 3 σημείο 3 του Αστικού Κώδικα].
 - Συναινετικό διαζύγιο: οι σύζυγοι δεν υποχρεούνται να συμφωνήσουν στη χορήγηση διατροφής σε έναν εκ των συζύγων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας διαζυγίου και/ή μετά το διαζύγιο. Εφόσον το αποφασίσουν, το ποσό και οι όροι καταβολής και εκτέλεσης της διατροφής καθορίζονται ελεύθερα, όπως και η εξάρτησή της από διορθωτικό συντελεστή και οι τυχόν λόγοι διαφοροποίησής της [άρθρο 1288 παράγραφος 1 σημείο 4) του Δικαστικού Κώδικα. Εάν δεν συμφωνήθηκε ρητώς κάτι διαφορετικό, το δικαστήριο δύναται, κατόπιν αιτήματος ενός εκ των διαδίκων, να αυξήσει, να μειώσει ή να ακυρώσει τη συμφωνηθείσα διατροφή μετά την απόφαση διαζυγίου (άρθρο 1288 παράγραφος 3 του Δικαστικού Κώδικα), εάν το ποσό δεν ανταποκρίνεται τουλάχιστον στις νέες περιστάσεις που είναι ανεξάρτητες από τη βούληση των διαδίκων. Η διατροφή δεν μπορεί να συνδέεται με δείκτη, εκτός εάν αυτό προβλέπεται.
- Άλλες περιπτώσεις
- Υποχρέωση διατροφής υφίσταται μεταξύ συγγενών σε ευθεία γραμμή, τόσο ανιόντων όσο και κατιόντων (γονείς/τέκνα, τέκνα/γονείς, καθώς και εγγόνια/παπούδες και αντίστροφα – άρθρα 205 και 207 του Αστικού Κώδικα).
- Μεταξύ συγγενών εξ αγχιστείας υπάρχουν δύο ενδεχόμενα σενάρια:
 - ο επιζών σύζυγος έχει υποχρέωση έναντι των τέκνων του αποβιώσαντος συζύγου των οποίων δεν είναι πατέρας ή μητέρα, εντός ορισμένων ορίων (άρθρο 203 παράγραφος 3 του Αστικού Κώδικα)
 - οι γαμπροί και οι νύφες έχουν υποχρέωση προς τα πεθερικά τους και αντίστροφα. Η υποχρέωση παύει σε περίπτωση νέου γάμου του πεθερού ή της πεθεράς ή σε περίπτωση θανάτου του/της συζύγου (στον/στην οποίο/-α θεμελιώνεται η συγγένεια εξ αγχιστείας) και των τέκνων που προήλθαν από τον γάμο (άρθρα 206 και 207 του Αστικού Κώδικα).

Σε ορισμένες περιπτώσεις, διατροφή καταβάλλεται στον επιζώντα ή στους ανιόντες του αποβιώσαντος, από την κληρονομία του αποβιώσαντος συζύγου (άρθρο 205 bis του Αστικού Κώδικα).

Τέκνα των οποίων η πατρότητα δεν είναι διαπιστωμένη μπορούν να αξιώσουν διατροφή για τη συντήρηση και την εκπαίδευση και κατάρτισή τους από τον άνδρα ο οποίος είχε σχέσεις με τη μητέρα τους κατά τη διάρκεια της νόμιμης περιόδου σύλληψης (άρθρο 336 του Αστικού Κώδικα).

Εάν η αρμονία μεταξύ προσώπων που συμβιώνουν στο πλαίσιο εκ του νόμου ρυθμιζόμενης σχέσης συμβίωσης διαταραχθεί σοβαρά, ο ένας σύντροφος μπορεί να προσφύγει ενώπιον του δικαστή διατροφών ζητώντας τη λήψη προσωρινών μέτρων. Το ίδιο ισχύει σε περίπτωση διακοπής της εκ του νόμου ρυθμιζόμενης σχέσης συμβίωσης, επίσης στο πλαίσιο της διαδικασίας προσωρινών μέτρων (άρθρο 1479 του Αστικού Κώδικα).

2 Μέχρι ποια ηλικία δικαιούται διατροφής το τέκνο; Υφίστανται διαφορετικοί κανόνες που να ρυθμίζουν τη διατροφή, αναλόγως του αν πρόκειται για ανηλίκους ή ενηλίκους;

Κανονικά, η υποχρέωση διατροφής παύει όταν το τέκνο ενηλικιωθεί ή χειραφετηθεί. Ωστόσο, μπορεί να εξακολουθήσει εάν η εκπαίδευση και η κατάρτιση του τέκνου δεν έχουν ολοκληρωθεί (άρθρα 203 και 336 του Αστικού Κώδικα).

3 Πρέπει να απευθυνθώ σε αρμόδια αρχή ή σε δικαστήριο προκειμένου να τύχω διατροφής; Ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά της διαδικασίας;

Ο υπόχρεος μπορεί να ανταποκριθεί οικειοθελώς στις ανάγκες του δικαιούχου. Σε αντίθετη περίπτωση, εφόσον υπάρχει διαφορά, διαφωνία ή διακοπή της καταβολής, είναι απαραίτητη η κίνηση δικαστικής διαδικασίας.

Σε περίπτωση διαζυγίου λόγω ανεπανόρθωτου κλονισμού του γάμου, αξίωση διατροφής μετά το διαζύγιο μπορεί να υποβληθεί ως παρεμπόδιση στο δικαστήριο που επιλήφθηκε του διαζυγίου είτε με το αρχικό δικόγραφο είτε μέσω υπομνημάτων [άρθρο 1254 παράγραφος 1 σημείο 5) και άρθρο 1254 παράγραφος 5 του Δικαστικού Κώδικα].

Εκτός της διαδικασίας διαζυγίου, τυχόν αξίωση διατροφής εκδικάζεται, και το ύψος της καθορίζεται, από το ειρηνοδικείο (άρθρο 591 παράγραφος 7 του Δικαστικού Κώδικα), με εξαίρεση τις διαδικασίες στις οποίες αξιώνεται διατροφή χωρίς αναγνώριση της ύπαρξης σχέσης γονέα-τέκνου. Βλέπε ερώτηση 5.

Από την 1η Σεπτεμβρίου 2014, και εξαιρώντας τις υποχρεώσεις διατροφής που σχετίζονται με το εισόδημα κοινωνικής ένταξης (revenu d'intégration sociale), όλες οι αξιώσεις που αφορούν υποχρεώσεις διατροφής υπάγονται στη δικαιοδοσία του δικαστηρίου οικογενειακών υποθέσεων (άρθρο 572 bis παράγραφος 7 του Δικαστικού Κώδικα), συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών στις οποίες αξιώνεται διατροφή χωρίς αναγνώριση της ύπαρξης σχέσης γονέα-τέκνου.

4 Μπορεί να υποβληθεί αίτηση διατροφής για λογαριασμό συγγενούς (σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, έως ποιου βαθμού) ή ανηλίκου;

Η αξίωση είναι προσωποπαγή ως προς τον δικαιούχο της διατροφής (βλ. ειδικότερα άρθρο 337 του Αστικού Κώδικα). Η αξίωση υποβάλλεται στο δικαστήριο από τον ίδιο τον δικαιούχο ή από τον δικηγόρο του (βλ. ιδίως άρθρα 1253 ter, 1254 και 1320 του Δικαστικού Κώδικα).

Εάν ο δικαιούχος δεν έχει δικαιοπρακτική ικανότητα, ενεργεί για λογαριασμό του ο νόμιμος εκπρόσωπός του (πατέρας, μητέρα, κηδεμόνας, νόμιμος εκπρόσωπος).

5 Αν σκοπεύω να προσφύγω στη δικαιοσύνη, πώς μπορώ να γνωρίζω ποιο δικαστήριο είναι αρμόδιο;

Ο ειρηνοδίκης είναι αρμόδιος για τις διαφορές σε υποθέσεις διατροφής (άρθρο 591 παράγραφος 7 του Δικαστικού Κώδικα), αλλά υπάρχουν εξαιρέσεις. Στις περιπτώσεις αυτές, η αγωγή ασκείται στο δικαστήριο του τόπου κατοικίας του δικαιούχου, με εξαίρεση την περίπτωση αιτήσεων μείωσης ή ακύρωσης της διατροφής (άρθρο 626 του Δικαστικού Κώδικα).

Ο πρόεδρος του δικαστηρίου οικογενειακών υποθέσεων (άρθρο 338 του Αστικού Κώδικα) είναι αρμόδιος για τις αγωγές που ασκεί τέκνο κατά του προσώπου με το οποίο η μητέρα του είχε σχέσεις κατά τη διάρκεια της νόμιμης περιόδου σύλληψης (άρθρο 336 του Αστικού Κώδικα).

Με εξαίρεση την περίπτωση επειγόντων και προσωρινών μέτρων, οι διαφορές που αφορούν τη γονική μέριμνα υπάγονται στη δικαιοδοσία του δικαστηρίου ανηλίκων (άρθρο 387 bis του Αστικού Κώδικα) του τόπου κατοικίας των γονέων, των κηδεμόνων ή των προσώπων που έχουν την επιμέλεια του τέκνου (άρθρο 44 του νόμου της 8ης Απριλίου 1965 για την προστασία των νέων, την επιμέλεια των ανηλίκων παραβατών και την αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από το αδίκημα).

Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των συζύγων πριν από τη διαδικασία διαζυγίου, οι αξιώσεις υποβάλλονται στον ειρηνοδίκη (άρθρο 594 παράγραφος 19 του Δικαστικού Κώδικα) του τόπου της τελευταίας συζυγικής κατοικίας (άρθρο 628 παράγραφος 2 του Δικαστικού Κώδικα).

Εφόσον υποβληθεί αίτηση διαζυγίου λόγω ανεπανόρθωτου κλονισμού του γάμου, ο πρόεδρος του δικαστηρίου οικογενειακών υποθέσεων είναι αρμόδιος (άρθρο 1280 του Δικαστικού Κώδικα) έως τη λύση του γάμου. Ωστόσο, η έγκριση των συμφωνιών περί διατροφής που συνάπτουν οι διάδικοι είναι αρμοδιότητα του δικαστηρίου που κρίνει την υπόθεση επί της ουσίας (άρθρο 1256 πρώτο εδάφιο του Δικαστικού Κώδικα).

Μετά την έκδοση της οριστικής απόφασης διαζυγίου, δικαιοδοσία έχουν ο ειρηνοδίκης και το δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων. Ο πρόεδρος του δικαστηρίου οικογενειακών υποθέσεων παραμένει αρμόδιος για την έκδοση ασφαλιστικών μέτρων σε έκτακτες περιπτώσεις (άρθρο 584 του Δικαστικού Κώδικα).

Από την 1η Σεπτεμβρίου 2014, και εξαιρώντας τις υποχρεώσεις διατροφής που σχετίζονται με το εισόδημα κοινωνικής ένταξης, όλες οι αξιώσεις που αφορούν υποχρεώσεις διατροφής υπάγονται στη δικαιοδοσία του δικαστηρίου οικογενειακών υποθέσεων (άρθρο 572 bis παράγραφος 7 του Δικαστικού Κώδικα).

Από την 1η Σεπτεμβρίου 2014, οι αξιώσεις μεταξύ διαδίκων που είναι (ή υπήρξαν) συζευγμένοι ή είναι (ή υπήρξαν) μέλη νόμιμης σχέσης συμβίωσης και οι αξιώσεις που αφορούν υποχρεώσεις διατροφής των τέκνων αμφοτέρων των μερών ή τέκνων των οποίων επιβεβαιώθηκε η σχέση με έναν μόνον εκ των γονέων, υποβάλλονται, καταρχήν, στο δικαστήριο που έχει ήδη επιληφθεί αξίωσης (βλ. άρθρο 629 bis παράγραφος 1 του Δικαστικού Κώδικα). Αυτό είναι το δικαστήριο του τόπου κατοικίας του ανηλίκου (ή, διαφορετικά, του συνήθους τόπου διαμονής του ανηλίκου) για τις αξιώσεις που αφορούν υποχρεώσεις διατροφής προς ανήλικο που διαθέτει δικαιοπρακτική ικανότητα. Εάν οι διάδικοι έχουν περισσότερα τέκνα, το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο είναι αρμόδιο για όλες τις αξιώσεις (άρθρο 629 bis παράγραφος 2 του Δικαστικού Κώδικα). Εάν οι υποχρεώσεις διατροφής αφορούν άλλους δικαιούχους διατροφής, η υπόθεση υποβάλλεται στο δικαστήριο του τόπου κατοικίας του εναγομένου ή του τόπου της τελευταίας κοινής (συζυγικής) κατοικίας (άρθρο 629 bis παράγραφος 4 του Δικαστικού Κώδικα).

6 Ως αιτών, υποχρεούμαι να χρησιμοποιήσω ενδιάμεσο για την προσφυγή στη δικαιοσύνη (π.χ. δικηγόρο, κεντρική ή τοπική αρχή, κλπ); Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης, ποια διαδικασία ακολουθείται;

Βλέπε ερώτηση 4. Ανάλογα με την ασκούμενη αγωγή, η αξίωση υποβάλλεται μέσω κλήτευσης από δικαστικό επιμελητή ή μέσω αίτησης. Δεν είναι υποχρεωτική η ανάθεση εντολής σε δικηγόρο.

7 Υποχρεούμαι να καταβάλω κάποιο τέλος για την προσφυγή στη δικαιοσύνη; Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, σε τι ποσό είναι πιθανόν να ανέρχεται; Αν δεν διαθέτω επαρκή οικονομικά μέσα, μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη της δαπάνης της σχετικής διαδικασίας;

Η διαδικασία ενώπιον του δικαστηρίου δεν διεξάγεται δωρεάν. Δεν είναι εφικτό να προσδιοριστεί το συνολικό κόστος εξαρτάται από την κινηθείσα διαδικασία, τα δικαστικά έξοδα και την αμοιβή του δικηγόρου, εφόσον εμπλακεί δικηγόρος. Οι κανόνες του κοινού δικαίου εφαρμόζονται για την πληρωμή των εξόδων των διαδικασιών μέσω νομικής συνδρομής (βλ. Νομική συνδρομή - Βέλγιο).

8 Τι είδους διατροφή είναι πιθανόν να επιδικάσει το δικαστήριο; Πώς υπολογίζεται το ποσό της διατροφής; Μπορεί να αναθεωρηθεί η απόφαση του δικαστηρίου αν οι δαπάνες διαβίωσης ή οι οικογενειακές συνθήκες μεταβληθούν; Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, με ποιο τρόπο (π.χ. μέσω του συστήματος αυτόματης τιμαριθμικής προσαρμογής);

- Μορφές συνδρομής:

Η συνδρομή λαμβάνει τη μορφή διατροφής. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η διατροφή μπορεί να λάβει τη μορφή κεφαλαίου (άρθρο 301 παράγραφος 8 του Αστικού Κώδικα). Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μπορεί να καταβάλλεται σε είδος (άρθρο 210 του Αστικού Κώδικα).

- Υπολογισμός και σύνδεση της συνδρομής με δείκτη

Δεν υπάρχει κλίμακα. Η διατροφή χορηγείται αναλογικά, και μόνο, προς τις ανάγκες του αιτούντος και τις

οικονομικές δυνατότητες του υποχρέου (άρθρα 208 και 209 του Αστικού Κώδικα).

Η υποχρέωση του πατέρα και της μητέρας (άρθρο 203 του Αστικού Κώδικα) καθορίζεται αναλογικά προς τα μέσα που διαθέτουν, και πρέπει να καλύπτει τη στέγαση, τη συντήρηση, την υγεία, την επίβλεψη, την εκπαίδευση και κατάρτιση και την ανάπτυξη των τέκνων (έως ότου ολοκληρώσουν την εκπαίδευση και κατάρτισή τους). Η διατροφή έχει τη μορφή πάγιας μηνιαίας συνεισφοράς προς τον γονέα που έχει την επιμέλεια.

Ο πατέρας και η μητέρα μπορούν έκαστος να ζητήσουν από τον άλλο γονέα να συνεισφέρει στα έξοδα στέγασης, συντήρησης κ.λπ. (άρθρο 203 bis παράγραφος 2 του Αστικού Κώδικα).

Το ύψος της διατροφής που καταβάλλεται από το πρόσωπο που είχε σχέσεις με τη μητέρα του τέκνου κατά τη διάρκεια της νόμιμης περιόδου σύλληψης καθορίζεται από τις ανάγκες του τέκνου και από τα μέσα, τις δυνατότητες και τις κοινωνικές περιστάσεις του υποχρέου (άρθρα 336, 339 και 203 bis του Αστικού Κώδικα).

Ο νόμος επιτρέπει ρητώς στους συζύγους που έχουν κινήσει διαδικασία διαζυγίου να συμφωνήσουν οποτεδήποτε σχετικά με τη χορήγηση οποιασδήποτε διατροφής, το ύψος της και τους όρους για την επανεξέταση του συμφωνηθέντος ποσού [άρθρο 301 παράγραφος 1 του Αστικού Κώδικα, καθώς και άρθρο 1256 στοιχείο 1) και άρθρο 1288 παράγραφος 4 του Δικαστικού Κώδικα]. Ωστόσο, το δικαστήριο που έχει επιληφθεί της υπόθεσης μπορεί να αρνηθεί να εγκρίνει την συμφωνία, εάν αυτή είναι προδήλως αντίθετη προς το συμφέρον του τέκνου [άρθρο 1256 στοιχείο 2) και άρθρο 1290 στοιχεία 2) και 5) του Δικαστικού Κώδικα].

Σε περίπτωση δικαστικού διακανονισμού, το δικαστήριο το οποίο αποφασίζει συγκεκριμένα το ύψος της διατροφής οφείλει, σε κάθε περίπτωση, να εφαρμόζει κριτήρια υπολογισμού και όρια. Η διατροφή πρέπει, καταρχήν, να καλύπτει τουλάχιστον τις ανάγκες του δικαιούχου [άρθρο 301 παράγραφος 3 στοιχείο 1) του Αστικού Κώδικα].

Σε κάθε περίπτωση, το ποσό της διατροφής δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα τρίτο του εισοδήματος του υπόχρεου συζύγου [άρθρο 301 παράγραφος 3 στοιχείο 2) του Αστικού Κώδικα]. Η διάρκεια της υποχρέωσης καταβολής διατροφής περιορίζεται στη διάρκεια του γάμου. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το δικαστήριο μπορεί να παρατείνει την υποχρέωση καταβολής διατροφής (άρθρο 301 παράγραφος 4 του Αστικού Κώδικα).

Η τιμαριθμική αναπροσαρμογή είναι αυτόματη σε περίπτωση διαζυγίου λόγω ανεπανόρθωτου κλονισμού του γάμου και σε περίπτωση συνεισφορών των γονέων για λόγους συντήρησης. Καταρχήν, ο δείκτης αναφοράς είναι ο δείκτης τιμών καταναλωτή, αλλά ο νόμος επιτρέπει στο δικαστήριο να εφαρμόσει διαφορετικό σύστημα αναπροσαρμογής στο κόστος διαβίωσης [άρθρο 301 παράγραφος 6 στοιχείο 1) και άρθρο 203 quater παράγραφος 1 του Αστικού Κώδικα] και οι διάδικοι μπορούν να παρεκκλίνουν από αυτό με συμφωνία τους (άρθρο 203 quater παράγραφος 1 του Αστικού Κώδικα).

Ο νόμος επιτρέπει την αύξηση, τη μείωση ή την ακύρωση της διατροφής κατόπιν αιτήματος ενός εκ των διαδίκων για τους γενικούς λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 301 παράγραφος 7 στοιχείο 1) του Αστικού Κώδικα και στο άρθρο 1293 στοιχείο 1) του Δικαστικού Κώδικα.

9 Πώς και σε ποιον καταβάλλεται η διατροφή;

Η διατροφή καταβάλλεται στον δικαιούχο ή στον εκπρόσωπό του. Έχει τη μορφή μηνιαίας προσόδου. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να καταβληθεί με τη μορφή κεφαλαίου (βλ. ερώτηση 8).

10 Αν ο υπόχρεος σε διατροφή (οφειλέτης) δεν την καταβάλλει οικειοθελώς, ποια μέτρα μπορούν να ληφθούν ώστε να αναγκαστεί να την καταβάλει;

Δικαιούχος ο οποίος διαθέτει εκτελεστό τίτλο μπορεί να επιδιώξει την αναγκαστική εκτέλεση της αξίωσής του. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, μπορεί να διαταχθεί η κατάσχεση κινητών ή ακίνητων περιουσιακών στοιχείων του υποχρέου της διατροφής που δεν συμμορφώθηκε με την απόφαση καθορισμού της διατροφής (άρθρο 1494 του Δικαστικού Κώδικα). Μπορεί ακόμη να διαταχθεί κατάσχεση εις χείρας τρίτου, όπως για παράδειγμα από τον εργοδότη του υποχρέου της διατροφής (άρθρο 1539 του Δικαστικού Κώδικα). Επιπλέον, σε ορισμένες

περιπτώσεις, δικαιούχοι διατροφής οι οποίοι δεν διαθέτουν ακόμη εκτελεστό τίτλο μπορούν να ζητήσουν συντηρητική κατάσχεση για να διαφυλάξουν τα δικαιώματά τους σε μελλοντική διατροφή (άρθρο 1413 του Δικαστικού Κώδικα).

Έχει πλέον θεσπιστεί απλουστευμένος μηχανισμός εκτέλεσης. Πρόκειται για την εκχώρηση ποσών, δηλαδή το δικαίωμα που παρέχεται στον δικαιούχο να εισπράττει άμεσα, εντός κάποιων ορίων, το εισόδημα του υποχρέου ή οποιοδήποτε άλλο ποσό είναι πληρωτέο σε αυτόν από τρίτο. Η εκχώρηση ποσών εφαρμόζεται στις νόμιμες υποχρεώσεις διατροφής μεταξύ συζύγων ή πρώην συζύγων (άρθρο 220 παράγραφος 3, άρθρα 221, 223, άρθρο 301 παράγραφος 11 του Αστικού Κώδικα, και άρθρο 1280 του Δικαστικού Κώδικα), στις υποχρεώσεις συντήρησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης των τέκνων –συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών μεταξύ πατέρα και μητέρας που προβλέπονται στο άρθρο 203 bis του Αστικού Κώδικα– και στις νόμιμες υποχρεώσεις διατροφής μεταξύ ανιόντων και κατιόντων (άρθρο 203 ter του Αστικού Κώδικα).

Τέλος, ο Ποινικός Κώδικας περιέχει ένα άρθρο για την εγκατάλειψη της οικογένειας (άρθρο 391 bis του Ποινικού Κώδικα), βάσει του οποίου μπορεί να ασκηθεί δίωξη κατά προσώπου το οποίο διατάχθηκε να καταβάλει διατροφή αλλά δεν το έχει πράξει σκοπίμως επί περισσότερους από δύο μήνες.

11 Παρακαλείστε να περιγράψετε με συντομία τυχόν περιορισμούς στους οποίους υπόκειται η εκτέλεση, ιδίως διατάξεις περί προστασίας του οφειλέτη καθώς και προθεσμίες παραγραφής ή αποσβεστικές προθεσμίες στο οικείο σύστημα αναγκαστικής εκτέλεσης.

Το άρθρο 2277 του Αστικού Κώδικα προβλέπει την πενταετή παραγραφή των καθυστερημένων οφειλών διατροφής.

Η διατροφή που επιδικάζουν τα δικαστήρια υπόκειται σε δεκαετή προθεσμία παραγραφής (άρθρο 2262 bis του Αστικού Κώδικα).

Αναστέλλεται μεταξύ συζύγων κατά τη διάρκεια του γάμου (άρθρο 2253) και διακόπτεται με την επίδοση κλήτευσης, εντολής πληρωμής ή κατάσχεσης (άρθρα 2244 και 2248) καθώς και με την υποβολή νόμιμων υπομνημάτων από τον δικαιούχο της διατροφής και την πληρωμή από τον υπόχρεο της διατροφής.

Καταρχήν, βάσει των άρθρων 7 και 8 του νόμου περί υποθηκών, της 16ης Δεκεμβρίου 1851, οι οφειλέτες υποχρεούνται να καλύπτουν τις υποχρεώσεις τους με όλα τα περιουσιακά στοιχεία τους.

Ωστόσο, βάσει του άρθρου 1408 του Δικαστικού Κώδικα, εξαιρούνται από τις αξιώσεις των δανειστών ορισμένα ενσώματα προσωπικά περιουσιακά στοιχεία απαραίτητα για την καθημερινή ζωή του οφειλέτη και της οικογένειάς του, την άσκηση του επαγγέλματός του ή τη συνέχιση της κατάρτισης ή των σπουδών του οφειλέτη ή εξαρτώμενων τέκνων που ζουν κάτω από την ίδια στέγη με αυτόν.

Βάσει του άρθρου 1409 παράγραφος 1 του Δικαστικού Κώδικα, το εισόδημα από την απασχόληση και άλλες δραστηριότητες εξαιρείται εν μέρει από την εκχώρηση ποσών και την κατάσχεση.

Παρ' όλ' αυτά, το άρθρο 1412 του Δικαστικού Κώδικα προβλέπει, πρώτον, ότι οι κανόνες εξαίρεσης από την κατάσχεση δεν επιβάλλονται κατά δικαιούχο διατροφής και, δεύτερον, ότι ο δικαιούχος διατροφής έχει απόλυτη προτεραιότητα σε σχέση με τους λοιπούς δανειστές του υποχρέου διατροφής. Ωστόσο, εάν ζητείται εκχώρηση ποσών κατά προσώπου του οποίου οι οφειλές έχουν ήδη εκχωρηθεί ή κατασχεθεί, το δικαστήριο μπορεί να εξετάσει τη συνολική θέση του οφειλέτη και τις ανάγκες των δανειστών του, ιδίως όσον αφορά τη διατροφή, και να καταλείψει εξίσου μεταξύ τους τα εκχωρηθέντα ή κατασχεθέντα ποσά [άρθρο 1390 bis στοιχείο 5) του Δικαστικού Κώδικα].

Οι αφερέγγυοι οφειλέτες είναι επιλέξιμοι για συλλογικό διακανονισμό οφειλών (άρθρο 1675/2 επ. του Δικαστικού Κώδικα). Στο πλαίσιο αυτό, το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει, ενδεχομένως, την άφεση των οφειλών συμπεριλαμβανομένων των καθυστερημένων καταβολών διατροφής, αλλά όχι των οφειλών διατροφής.

Μπορεί να διαταχθεί κατάσχεση προκειμένου να διασφαλιστεί η καταβολή μη ληξιπρόθεσμης διατροφής στο βαθμό που αυτή καθίσταται ληξιπρόθεσμη [άρθρο 1494 σημείο 2) του Δικαστικού Κώδικα].

12 Υπάρχει κάποιος οργανισμός ή αρχή που μπορεί να με βοηθήσει στην είσπραξη της διατροφής;

Εάν ο δικαιούχος διατροφής δεν καταφέρει να εξασφαλίσει την καταβολή της παρά τις ως άνω προσφυγές, μπορεί να απευθυνθεί στην Υπηρεσία Αξιώσεων Διατροφής [Service des créances alimentaires] (της Ομοσπονδιακής Δημόσιας Υπηρεσίας Οικονομικών), η οποία είναι αρμόδια για τη χορήγηση προκαταβολών μίας ή περισσότερων συγκεκριμένων δόσεων διατροφής και για την είσπραξη ή την ανάκτηση των χορηγηθεισών προκαταβολών, του υπολοίπου και των καθυστερημένων οφειλών διατροφής που οφείλουν να καταβάλλουν οι υπόχρεοι διατροφής.

13 Μπορεί κάποιος οργανισμός (δημόσιος ή ιδιωτικός) να προκαταβάλει τη διατροφή ολικώς ή μερικώς αντί του οφειλέτη;

Η Υπηρεσία Αξιώσεων Διατροφής μπορεί να ενεργεί για λογαριασμό των υποχρέων διατροφής και να καταβάλλει τη διατροφή, ή μέρος αυτής, αντ' αυτών. Η Υπηρεσία ζητεί από τους υποχρέους να καταβάλλουν ταυτόχρονα τη διατροφή και τα καθυστερημένα ποσά. Οι υπόχρεοι καταβάλλουν τη διατροφή στην Υπηρεσία οικειοθελώς διαφορετικά, η ανάκτηση γίνεται μέσω αναγκαστικής εκτέλεσης. Βεβαίως, στη δεύτερη περίπτωση το αποτέλεσμα δεν είναι εγγυημένο. Εξαρτάται από την οικονομική κατάσταση του υποχρέου.

14 Αν εγώ βρίσκομαι στο συγκεκριμένο κράτος μέλος και ο οφειλέτης έχει τη διαμονή του σε άλλη χώρα:

14.1 Μπορώ να τύχω της συνδρομής αρχής ή ιδιωτικού οργανισμού στο συγκεκριμένο κράτος μέλος;

Η ακόλουθη αρχή έχει οριστεί ως κεντρική αρχή, στο πλαίσιο της Σύμβασης της Νέας Υόρκης της 20ής Ιουνίου 1956 περί διεκδικήσεως διατροφής εν τη αλλοδαπή, του κανονισμού αριθ. 4/2009 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων και τη συνεργασία σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής, και της Σύμβασης της Χάγης της 23ης Νοεμβρίου 2007 για την είσπραξη, σε διεθνές επίπεδο, απαιτήσεων διατροφής παιδιών και άλλων μορφών οικογενειακής διατροφής:

Service public fédéral Justice (Ομοσπονδιακή Δημόσια Υπηρεσία Δικαιοσύνης)

Διεύθυνση Διεθνούς Συνεργασίας σε Αστικές Υποθέσεις (Service de coopération internationale en matière civile)

Boulevard de Waterloo, 115

1000 Bruxelles

14.2 Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, πώς μπορώ να έλθω σε επαφή με την εν λόγω αρχή ή ιδιωτικό οργανισμό;

Ο αιτών ή ο συνήγορός του μπορούν να επικοινωνήσουν με την προαναφερθείσα αρμόδια υπηρεσία ταχυδρομικά, τηλεφωνικά [+32 (0)2 542 65 11], μέσω φαξ [+32 (0)2 542 70 06] ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (aliments@just.fgov.be ή alimentatie@just.fgov.be).

15 Αν εγώ βρίσκομαι σε άλλη χώρα και ο οφειλέτης βρίσκεται στο συγκεκριμένο κράτος μέλος:

15.1 Μπορώ να καταθέσω απευθείας αίτηση στην εν λόγω αρχή ή ιδιωτικό οργανισμό στο συγκεκριμένο κράτος μέλος;

Οι αιτούντες οι οποίοι διαμένουν εκτός Βελγίου πρέπει να επικοινωνήσουν με την κεντρική αρχή της χώρας τους η οποία είναι αρμόδια για την εφαρμογή των ως άνω συμβάσεων ή του κανονισμού. Δεν μπορούν να

επικοινωνήσουν απευθείας με βελγικό φορέα ή αρχή.

15.2 Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, πώς μπορώ να έλθω σε επαφή με την εν λόγω αρχή ή ιδιωτικό οργανισμό και τι είδους συνδρομή μπορώ να λάβω;

Η απάντηση είναι αρνητική (βλ. ανωτέρω).

16 Δεσμεύεται το συγκεκριμένο κράτος μέλος από το πρωτόκολλο της Χάγης του 2007;

Ναι.

17 Αν το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν δεσμεύεται από το πρωτόκολλο της Χάγης του 2007, ποιο δίκαιο θα εφαρμοστεί στην αξίωση διατροφής, σύμφωνα με τους οικείους κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου; Ποιοι είναι οι αντίστοιχοι κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου;

18 Ποιοι είναι οι κανόνες για την πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε διασυνοριακές υποθέσεις εντός της ΕΕ σύμφωνα με τη διάρθρωση του κεφαλαίου V του κανονισμού περί υποχρεώσεων διατροφής;

Όταν μια αξίωση παραπέμπεται στην κεντρική αρχή, αυτή ελέγχει κατά πόσον ο υπόχρεος και τα περιουσιακά στοιχεία του βρίσκονται στο Βέλγιο και διαβιβάζει την υπόθεση στην τοπικά αρμόδια Υπηρεσία Νομικής Συνδρομής, ανάλογα με την περίπτωση. Όταν η αξίωση διατροφής τέκνου υποβάλλεται μέσω των κεντρικών αρχών, η νομική συνδρομή παρέχεται χωρίς να ελέγχεται το επίπεδο των μέσων του δικαιούχου. Η συνδρομή περιλαμβάνει την αμοιβή του δικηγόρου και τα δικαστικά έξοδα.

Σε άλλες περιπτώσεις, οι αιτούντες που χρήζουν νομικής συνδρομής πρέπει να υποβάλουν αίτηση στην κεντρική αρχή, σύμφωνα με την οδηγία 2002/8/ΕΚ.

19 Τι μέτρα έχει λάβει το συγκεκριμένο κράτος μέλος προκειμένου να διασφαλιστεί η άσκηση των δραστηριοτήτων που περιγράφονται στο άρθρο 51 του κανονισμού περί υποχρεώσεων διατροφής;

Βασικός ρόλος της κεντρικής αρχής είναι η παροχή πληροφοριών σχετικά με τη λειτουργία του κανονισμού, τόσο στη δική της έννομη τάξη όσο και σε εκείνη του κράτους μέλους στο οποίο απευθύνεται η αίτηση. Η κεντρική αρχή διαθέτει πόρους οι οποίοι της επιτρέπουν να εντοπίζει τον υπόχρεο ή τον δικαιούχο της διατροφής άμεσα ή έμμεσα και να εξασφαλίζει σχετικές πληροφορίες για το εισόδημα και/ή τα περιουσιακά στοιχεία του υποχρέου ή του δικαιούχου της διατροφής.

Στη διάρκεια των ακροάσεων από τις δικαστικές αρχές, γίνεται προσπάθεια επίτευξης φιλικού διακανονισμού παράλληλα με τη δικαστική διαδικασία, με την ανταλλαγή πληροφοριών από τους δύο διαδίκους, και ιδίως σε σχέση με την αρχή στην οποία απευθύνεται η αίτηση. Εάν απαιτείται, η κεντρική αρχή παρακολουθεί και προωθεί τη συνεχή εφαρμογή των αποφάσεων διατροφής.

Η κεντρική αρχή μπορεί να συνδράμει στη συλλογή έγγραφων αποδεικτικών στοιχείων και στη διαβίβαση και επίδοση εγγράφων, παρέχοντας πληροφορίες για τις διατάξεις του εφαρμοστέου εγχώριου δικαίου και για τους κανόνες εφαρμογής των ισχυουσών διεθνών πράξεων.

Βάσει της εξουσίας που παρέχει η κεντρική αρχή στον εκπρόσωπο του αιτούντος ενώπιον των βελγικών δικαστηρίων, μπορούν να διαταχθούν τα απαραίτητα προσωρινά μέτρα με σκοπό να διασφαλιστεί η θετική έκβαση εκκρεμούς αξίωσης διατροφής.

Εφόσον απαιτείται, η κεντρική αρχή μπορεί να παράσχει στην αιτούσα αρχή πληροφορίες σχετικά με τις

διαδικασίες που πρέπει να τηρηθούν για τη διαπίστωση της πατρότητας του τέκνου ως προς τον εικαζόμενο πατέρα.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [Η Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

■ Τελευταία επικαιροποίηση: 17/12/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα